WIKIPEDIA

Saxur dili

Vikipediya, azad ensiklopediya

Saxur dili (sax. *цIаIхна миз*) Azərbaycanda və Dağıstanda danışılan ləzgi dillərindən biridir. Azərbaycanda əsasən Zaqatala və Qax rayonlarında, Dağıstanda isə Rutul rayonunda yerləşən saxur kəndlərində işlənilir. Danışanların sayı 22 min nəfərdir.

İlk dəfə saxur dilinə dair elmi iş 1895-ci ildə alman dilçisi Roderix fon Erkert tərəfindən yazılmışdı. 1913-cü ildə digər alim Artur Dirr saxur dilinin ilk qrammatikasını tərtib etmişdi. Dilin ədəbi forması 1930-cu ildə Qanıx şivəsinin əsasında qurulmuşdu. 1934-cü ildən bəri məktəblərdə keçirilirdi, lakin Azərbaycanda 1938-cu ildə dərs kimi ləğv olundu və dilin tədrisi bir də 1989-cu ildə bərpa edildi.

Saxur dilində ismin 18 halı, felin 7 növü vardır.

2009-cu ildə Azərbaycanda "Buta Film" kinostudiyası "Arxası Qibləyə" (sax. "Къиблайыка йыкьыгьийна") adlı ilk saxurdilli film çəkmişdi.

Həmçinin bax

Nax-Dağıstan dilləri

Nax qolu	basbi vaynax: inquş, çeçen, akkin-orstxoy (qalanço) ləhcəsi[1]
avar-and-sez qolu	avar-and: ▪ avar ▪ and: şəxsi and, axvax, baqval, botlix, qodober, karatin, tindin, çamalin sez: bejtin, ginux, qunzib, xvarş (iinxokvar), şəxsi sez
Lak qolu	lak
Dargin qolu[1]	şimali: akuşin, qapşimin-butrin, dargin ədəbi, kadar, megeb, mugin, muirin, myureq-qubden, urax, sudaxar cənubi: amux-xudus, aştin, qubaçi, kunkin, sanji-isarin, sirxin ayrı qruplar: qaytaq, çiraq
Ləzgi qolu	arçin • ləzgi dili: şərqi ləzgi dilləri (ağul, ləzgi, tabasaran), qərbi ləzgi dilləri (rutul, saxur), cənubi ləzgi dilləri (buduq, qrız) • udi dilləri: aqvanq (qafqaz-alban) †, udi
Xınalıq qolu[2]	xınalıq

Qeyd: [1] "Dil" termininin tətbiqi mübahisəlidir; [2] əvvəllər ləzgi dillərinə aid idi; † ölü dil

Rusiya Federasiyasının subyektlərində dövlət dilləri və rəsmi dillər

Federal dil	Rus dili
Federasiyanın subyektlərinin dilləri	Abaza dili • Adıq dili • Ağul dili • Altay dili • Avar dili • Azərbaycan dili • Başqırd dili • Buryat dili • Çeçen dili • Çuvaş dili • Dargin dili • Erzyan dili • Xakas dili • İnquş dili • Kabardin-çərkəz dili • Kalmık dili • Komi dili • Qaraçay-balkar dili • Qumuq dili • Lak dili • Ləzgi dili • Noqay dili • Mari dili •

	Mokşan dili • Osetin dili • Rutul dili • Saxur dili • Tabasaran dili • Tat dili • Tatar dili • Tuva dili • Udmurt dili • Yakut dili
Rəsmi statuslu dillər	Dolqan dili • Çukot dili • Even dili • Evenk dili • Fin dili • Xantı dili • Karel dili • Komi-perm dili • Qazax dili • Mansi dili • Nenes dili • Selkup dili • Veps dili • Yukagir dili

 Dil ilə əlaqədar bu məqalə qaralama halındadır. Məqaləni redaktə (https://az.wikipedia.org/w/index.php?title=Saxur_dili&action=edit) edərək Vikipediyanı zənginləşdirin.

Mənbə — "https://az.wikipedia.org/w/index.php?title=Saxur_dili&oldid=2625994"